

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

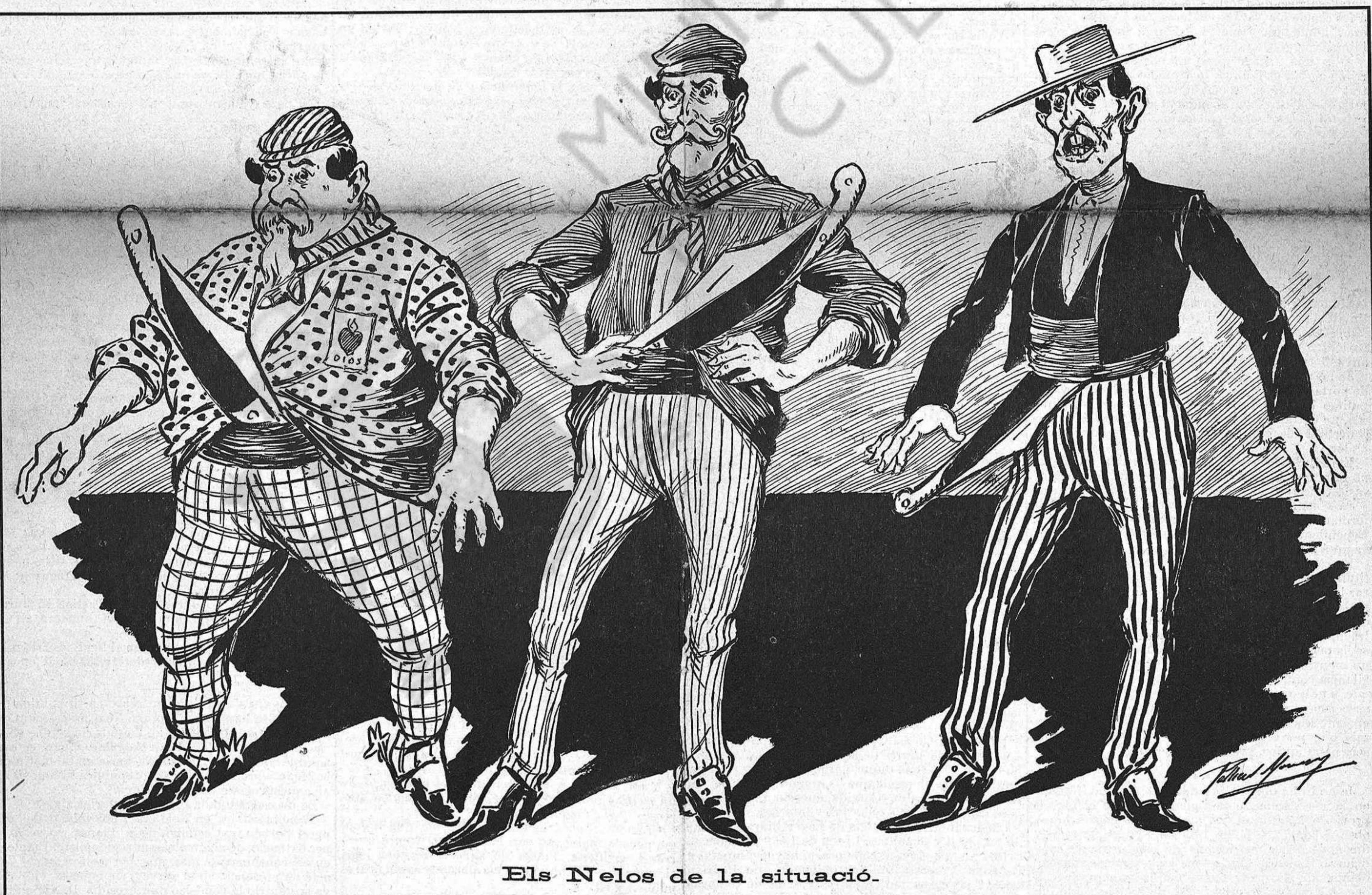
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

GENT DE MADRIT

Els Nelos de la situació.

DE DIJOUS Á DIJOUS

En Castellano ha desviat la tempesta que s'estava condensant sobre l'govern, renunciant al càrrec de diputat. ¿Y donchs, com queda en Maura que ab tant empreny volia sostenirlo? Tranquil y fent ensaimadas: una de la que s'propo-

sa enformar lo més aviat possible es el nombrament del mateix Sr. Castellano pera l'càrrec de senador vitalici. Aixís tot queda arreglat, menos l'amor propi. Ha rebut una bofetada, si; però s'hi ha posat una mica de llart y ja no s'hi coneix.

L'actitud obstrucciónist de les minorías va trobar un entrebanch serio ab en Montero Ríos. Aquesta patum de la política espanyola està á partir un pinyó ab en Maura, cregut de que al anarse'n aquest li cedirà el puesto. Bé es veritat que quan això succeixi, en Montero Ríos ja casi no tindrà partit. En las filas de la democracia monàrquicas s'observen síntomas de un desgabell general: tal es el disgust que ha sembrat en elles el matador de Meco.

D'en Villaverde s' pot dir que no es tan fiero,

com s' empenyaven en pintarlo. Reb els desaires per partida doble: de moment fa mala cara; pero al últim se 'ls empassa y 's queda tan tranquil. Ara en Maura li ha fet una nova trastada presentant un projecte de sanejament de la moneda, qu' encare que no estigui del tot en oposició ab el seu, sempre indica l' propòsit manifest d' esmenarli la plana.

Tothom creya qu' en Villaverde desbotaria. Alguns dels seus partidaris, exasperats y rabiosos, anavan á trompadas ab els mauristas: donchs ell, pel contrari, al dia següent de presentat el projecte pronunciava en el Congrés un discurs arxi-ministerial, declarant que l' sanejament de la moneda era una qüestió nacional y no de partit. Ab aquestes abdicacions ya perdent la poca significació política que li quedava. L' atlot se l' está empassant tot

sencer, com las serps s' empassen als auells. Veritat es que 'ls dos projectes se semblan com dos gotas d' agua en punt á favorir al Banc d'Espanya, que quedará en certa manera árbitre del tripijoch dels cambis. Tal vegada aquesta circunstancia sigui la que ha contribuït a calmar á n' en Villaverde, que com casi tots els polítics de la monarquia, avants que tot y per damunt de tot son ministerials del Banc.

Y en Villaverde mes que ningú. ¡Cóm ha de olvidar may la nit aquella del empréstit, en que la fortuna, en lloc de dormir, estava tan deserta! En Villaverde mentres visqui, no podrà menos de taratollar l' antiga cansó: «Ay mamá, que noche aquella!»

En Toni està mes satisfet que may.

Cert que la crisi augmenta; que 'ls comestibles no baixan de preu; que 'ls treballs segueixen paral·sants. Cert que les classes desheretades veuen no ja l'porvenir, sino l'present molt negre... Pero de moment la sangria de Valladolid ha produït el seu efecte, y mentres el malalt ajugat boca-terrosa s'està mossegant els punys, lo únic que li queda pera rosegar, en Toni seré, alegré, triomfant, fregantse las mans de gust exclama:

—No's mou una fulla en l'arbre de la discordia. Reina tranquilitat en tota la Península.

PEP BULLANGA

L'EMBUT

Ay tant com avuy havia tingut la ley á Espanya la forma de aquest utensili que serveix per embotellar, ab un forat ample, amplissim pels que manan, y l' altre estret, estretissim y las més de las vegadas embussat, pels qu' estan reduhids si's plan per forsa á una passiva obediencia.

Molt atrotonat se trobava el sentit juridich en las pecadoras mans de 'n Silvela, quan aquest compare, cansat de fer el ximple, el va passar á las mans del atlot Toni.

—Fill meu—li va dir—aquí tens l'embut: á veure com t' hi llueixes.

En Toni tenia fama d' home pulcre y molt mirat en qüestions legislativas. En les últimes eleccions de Diputats a Corts va fer la comedia del respecte á la legalitat, al sol y únic objecte de treure del seu ensopiment y ferse sevas á las classes neutras. Parlava com de la cosa més natural del mon de fer la revolució desde dalt, á ff' d' evitar que 'l poble exasperat se decidís á ferla desde abaxa. A sentirlo, y á fer cas de las sevas ponderacions y gallardías, ell era l'home predestinat á salvar á la nació, restablent l'imperi de la ley y de l'ordre.

Pero una vegada posat á l'obra, l'embut, el terrible embut es l'únic instrument legal que ha entrat en funcions: un embut vell, p' de bonyos y foyrals, que si 'l trobava abandonat al carrer, ni un draire 's decidiria á arreplegarlo.

Per obra y gracia del embut resulta poch menos que ilusoria la práctica de la major part dels drets consignats en la Constitució del Estat. S' entén, ilusoria pera 'l poble, que per lo demés no falta qui fa d'ells l'us y l'abús que té per conveients y á la mida del seu gust. Sobre tot els que 's vesteixen pel cap se diria que 'ls tenen monopolisats.

L'exercici de la premsa es el camí més curt per anar á presidi. Més prompte es agafat un periodista, que un criminal. Lladres y malfactors s'escapan fácilment de tota responsabilitat per poch que continen ab algú que 's digni protegirlos. En canvi no falta periodista que ab un sol article publicat en un periòdic que casi ningú llegeix, se guanya dotze anys d'estatje en el penal de Tarragona.

Ja no parlem dels criminals politichs que després de portar docents mill homes al degollador, varen pulir les colonies. Aquests delictes no's comparten, no entran sisquera dintre de l'embut. Se saldan concedint als que 'ls han cometes l'influencia y l' poder.

El dret de associació se diria que 's ha consignat no més que á benefici de las corporacions religiosas. Aquestas no troben el més mínim obstacle pera constituirse y multiplicarse fins al punt de formar un verdader Estat dintre de un altre Estat. Dependents del Vaticà, se les deixa bonament que vagin á Roma per tot.

En canvi 'ls obrers saben lo que 'ls costa 'l constiutuirse en associacions lícitas al objecte de procurar la millora de la seva sort. No hi ha requisit que no se 'ls exigeixi, ni traba que no se 'ls impesi. Si dos ó més d'elles, per justas rahons d'economia, tractarien de domiciliarse en un mateix local, aixó no se 'ls permet, com si al fer-ho tractessin de cometre un montrous delicte. Se les subjecta ademés á la vigilancia continua de la policía, y en el moment en que 's proposan treure part de la virtualitat de l'associació, plantejant una pretensió de millora ó apelant á la vaga, inspiran á las autoritats tals reñals, que per tot arreu se trobans els obrers ab mau-sers apuntantlos, pròxims á etjegarse.

Ja no hi ha que parlar del dret de manifestació en la vía pública, pera 'l qual s'exigeix el permís previ de l'autoritat, y l'autoritat el nega sempre, obstinadament, al poble. En canvi poden ferne us y fins abús sense restriccions de cap mena els catòlics ab las sevas professions y altres actes consemblants, ab els quals demostran la manera especial que té Espanya d'europeïsarse. Si 'l poble algú dia 's reuneix en un siti públich, á lo millor el disolen á cops de sabre, ab una brutalitat qu' es sol coneguda en el Marroc.

Queda el dret de reunio en locals tancats, pera l'exercici del qual no imposa la ley altre requisit que avisar á l'autoritat ab vintiquatre horas d'anticipació. Ja està donat l'avís, congregat el poble, oberta la sessió. L'autoritat ha tingut el bon cuidado d'enviar al acte al més busca-rahóns dels seus delegats. No's pot emetre un concepte una mica viu sen-se que 'l delegat hi pegui cullerada. A lo millor la reunio es disolta y 's passa l'tant de culpa als tribunals de justicia contra la major part dels oradors que han pres part en el meeting.

Per aixó precisament serveix el dret de reunio: pera sembrar ideas y recullir un bon esplet de causas criminales.

Aixó quan las reunions s'autorisan, qu' en épo-

cas normals no hi ha medi legal de impedirlas. Pero allá ahont no arriba la ley, hi alcança l'arbitrarie dels governadors, que se la passan per... dessota de l'aixella.

Així diumenge s'va prohibir á Barcelona la celebració de meetings que tenian per objecte ocupar-se dels successos de Alcalá del Valle, que han vingut a confirmar el bon concepte en que havian posat á Espanya 'ls successos de Montjuich, y demandar la llibertat dels obrers presos.

Aquí tenen el cas de una prohibició gubernativa, de un dret perfecte que la ley reconeix. Y al sol indici, á la sola sospita de que 'l poble podia ferne us á despit de la prohibició, 'ls carrers varen omplirse de guardia-civils y policia, ostentantse per tot, la facultat marroquí de palpar als transeunts que se 'ls antoixava, en busca no sé si d'armas ó de possigollas.

El cacheo que avants se practicava únicament á la porta de las presons, avuy se realisa á la llum del sol, en plena vía pública de la ciutat més important d'Espanya. ¡Quin honor per en Toni, el regidor de la ley y de las bonas costums!

Pero lo més curiós es que 'ls meetings prohibits tan rigurosament á Barcelona varen poderse celebrar sense inconvenients en tot lo restant d'Espanya. Se contan per centenars els que s'efectuen, protestant contra 'ls successos de Alcalá del Valle, y reclamant la llibertat dels obrers presos. ¿Es que hi ha lleys distintas en questa nació, tinguda per unificada? ¿Es que l'arbitrarietat maurina ó mauresca ha arribat ja fins al deliri del cantonalisme?

L'embut, sempre l'embut!

No fa molts dies se celebrava davant de l'Audiència de Logronyo la vista previa de la causa promoguda ab motiu de l'horrosa catàstrofe del Najarilla. En ella havia de decidir-se contra qui s'havien de dirigir les actuacions judicials.

Es una causa aquesta que ha donat molt que parlar. No son per referits els contratemps que ha hagut de soportar el jutge instructor, modelo d'energia en el cumpliment dels seus devers. Com no hi ha tampoc necessitat de ferse eco de las sospitas y alarmas de l'opinió pública respecte á la protecció de que 's pretén estaven amparats determinats funcionaris de la poderosa companyia del Nort. Arribà fins al extrem de assegurar-se que s'havien efectuat trasllats de magistrats de aquella Audiència, sens mes objecte que salvar á n'aquells dels resultats de la causa.

Podia ser això rezels inmotivats. Pero lo que 's va veureclar es lo que no s'havia vist mai á Espanya, ni en cap país del mon. Un fiscal que declara en vista pública, que havia rebut ordres de la Fiscalia del Suprem manantli desistir de l'accusació contra dits funcionaris: y qu'ell, sols per obediencia al seu superior desistia de acusarlos, encare que això estigués en contradicció ab els dictats de la seva conciencia.

¿Es possible que això succeixi en un país organitzat, en el qual la justicia hauria de ser alguna cosa mas que una paraula vana?

Doncs això ha succehit á Logronyo, sense que 'n Maura hi haja tingut res que dir; sense invitar al Fiscal del Suprem á presentar la dimissió del seu càrrec.

Res importa que la Sala, ab un fallo just y equitati haja desatés las pretensions de la Fiscalia: res importa que 'ls funcionaris hajen quedat compresos entre 'ls acusats: l'escàndol està donat y es de aquells que fan la vergonya de un país.

Ab tot y que sigui aquest el país del embut.

P. K.

UN SERVEY QUE SERVEIX

LS regionalistes han pres pel seu compte la qüestió del servey militar, defensant que aquest hauria de ser exclusivament voluntari, com ho es als Estats Units y á Inglaterra.

Bó es consignar que no s'han recordat de ferho aixís fins al moment en que 's ha presentat la ley, imposant aquest servey ab carácter de obligatori á tots els espanyols, sense distinció de classes. Mentre subsistí l'sistema de les quintas y sigue possible eximirse de la carga ab l'abonament de 300 duros, no s'recordaren de demanar el servey voluntari. Eran els pobres exclusivament els qui anavan á servir, y aquelles ànimes piadosas ho veian ab la més completa indiferència.

Per milers eran enviats els proletaris á las colonies á defensar principalment els interessos de las classes acomodadas, xifrats per uns en el cupo de las Cubas y per altres en la conservació dels privilegis dintre de aquells mercats. Alashoras no deyan res, sens dupte porque trobaven molt natural y posat en regla que 'ls que no tenian res per perdre, sino la salut y la vida, anessin á sacrificarse per la salvació dels quantiosos interessos dels que 's quedaven aquí, satisfets de haver liurat als seus de tot perill y penalitat al preu de 1,500 pessetas.

De fixo que si en aquella ocasió hagués imperat á Espanya 'l servey militar obligatori, no haurien arribat las coses tan enllà. De fixo qu'en Cánovas no s'hauria atrevit á dir allò de «hasta el último hombre y la última peseta.» Las classes acomodadas, las úniques qu'en aquest país son escoltadas quan se volen fer sentir, al veure compromesa la sort dels seus fills, haurían protestat contra tanta insensatés. Els rics haurien salvat als pobres. No existiria el servey militar obligatori, els pobres s'agruparien els túnichs obligats á anarhi, y 'ls rics pogueren dir com l'arcad del qüento: «Pues, señor, ahí me las den todas.»

Naturalment que baix el punt de vista de la comoditat personal, no hi ha sistema que aventatgi al servey militar voluntari que tenen establert Inglaterra y 'ls Estats Units. Pero s'ha de tenir en compte que aquesta mena de servey es molt dispendiosa y únicament se 'l poden permetre las nacions opulents, que nedin en l'abundancia. Per desgracia Es-

panya no 's troba en aquest cas. Si pel sostinent de un exèrcit migrat á penas té recursos, fassin el favor de dir qu' es lo que succeiria si als gastos que implica aquest sostinent tinguis que afegeixi 'ls que imposaria la recluta. Els soldats avuy van al servici de franch; si haguessin de ser voluntaris se 'ls hauria de comprar. ¿Y de ahont sortirian las missas?

Es molt bonich dir: —Aixó fora lo millor—sense pararse á considerar que la major part de las vegades lo millor està en pugna ab lo possible.

Y no obstant, això que á primera vista, y baix el sol y únic aspecte de la comoditat material sembla ser lo millor, resulta ser lo pitjor baix el punt de vista polítich y social.

El servey militar obligatori practicat com deuria, al tota severitat, ab tot rigor, sense desigualtats de cap mena—no tal com s'intenta plantejar á Espanya, que no serà més que una parodia de lo que 's fa á Alemanya y França—pot arribar á convertirse en una escola d'educació cívica y de verdadera fraternitat entre totas las classes socials.

Aquest resultat ha donat en la veinya República, essent sens dupte la institució que més ha contribuït á la democratisació del país. Veritat es que allí 'l país s'ufana del seu exèrcit, considerant el servey militar no com una carga, sino com un honor. Es en certa manera la nació armada, y en tal concepte resulta ser la més eficàs garantia dels seus drets y la més segura fiesta de la pau.

A n'aquell Napoleó busca-rahons, quisquillos y comprometedors, ab el seu exèrcit de pretoriens, ha succehit una República progressiva, pacífica, y no per ser pacífica menos respectada en tot el mon civilitzat. Sols per una causa justa que afectés á lo més viu de la nació, aquesta, per veu de l'opinió pública, mestressa dels seus actes, arribaria á comprometes en una guerra. Per aquest motiu y gràcies á l'oposició del país s'han anat capejant tots els conflictes, y la República francesa ha pogut disfrutar 34 anys de pau y prosperitat.

Aquí d'Espanya un exèrcit mercenari inductablement seria l'instrument dels governants ambicionosos y casi sempre l'enemic del poble.

Els regionalistes al defensar el voluntariat militar responden á las tendencias de aislament regional, qu' es una de las seves aspiracions; pero aquesta tendencia es altament perniciosa.

Així s'ha vist que mentres las províncies vascongadas estiguieren exemptes de contribuir al reemplàs del exèrcit, estiguieren convertides en un foco de carlisme. No donavan soldats á la patria espanyola y organisavan, quan venia 'l cas, poderosos exèrcits al servei de D. Carlos.

Allí, gràcies á la ignorància y la docilitat de las classes populars, el clero exercia sobre d'ellas una influència escandalosa. Se predicava l'odi y l'enemistat contra 'l resto d'Espanya y s'exalssava la virtut del rey per dret divi. D'Espanya 's deya qu'era un foco de impietat y de perversió: qu'en ella no hi havia fe, ni creencias, ni honradés, ni virtut; que Satanás campava per tot arreu; que Deu y la religió s'havien refugiat exclusivament en las províncies vascongadas.

Aquestes prédicas eran cregudes com el mateix Evangelí, y en virtut d'elles se mantenía encés l'espiritu carlista.

Després de l'última guerra s'imposà á aquelles províncies el servey militar, al igual que á les de més de la nació. Una part de la joventut vasca pasà l'Ebro, vestint l'honorós uniforme, y tingué occasió de barrejarse ab els soldats de las demés regions y de visitar diversos llocs de la Península, podent veure á la ff que las predicacions antipatriòtiques del clero eran falsas, puras falornias pera mantener l'adhesió de aquell poble á la causa del carlisme.

Sens dupte que una de las causes que més han contribuït á emancipar la conciencia de aquell poble ha sigut el servey millitar. D. Carlos ha perdut la seva posició més forta. El progrés modern ha guanyat una de las regions més enèrgicas y poderoses en l'esfera del treball y de la civilisació.

P. DEL O

IUMENJE sembla que á Barcelona estiguessim sobre un volcà. ¡Quin aparato de forsa pels carrers! ¡Y quin afany de palpar als transeunts que els inspiraven sospitas per part de la policia!

Y 'l públic tranquil, prenen el sol, respirant l'aire fresch de una anticipada primavera.

Y tot, segons se deya, per evitar la celebració de un meeting prohibit, y no sé quins horrenos successos que 's maquinavan.

Créguens el governador. Un altre dia que li donen peralar-se, no pari fins á lograr treure al caixer l'artilleria. Potser de aquesta manera logri alarmar al públic, y així els alarmats serán dos: el públic y ell.

Ala major tranquilitat s'està procedint á França á la revisió del procés Dreyfus. Per últim se farà justicia plena á la víctima de las malas passions encoradas. La seva ignocència serà reconeguda y proclamada per la justicia, com ho es ja per l'opinió en massa. Ningú, ni 'l més rabios nacionalista, s'atreveix avuy a posar en doute la perfecta honorabilitat de aquest home.

Aixó tener les institucions republicanas. Contra la coalició del barret de gresol del sacerdot, del kepis del militar y de la toga del jutje, ha triomfat la

causa de la justicia.

Fixis en això la desventurada Espanya, qu'encara té dos ossos travessats en el ganyot: dos ossos que 's diuen Montjuich y Alcalá del Valle.

La reparació no pot venir sino portada per la República.

En Villaverde, sense donar-se'n compte, va fer di-luns el procés de la restauració.

«El quebranto de los cambios—va dir—empezó en 1876, y se ha ido agravando hasta tener nuestra moneda un valor incierto.»

En 1876, es á dir, al any just de haverse proclamat la salvació d'Espanya sota 'l garrofer de Sagunto.

Y contiuá dient:

«El Banco de Espanya fué el que aumentó la acuñación de la plata, que desde el año 1876 hasta aquí, importa la cantidad de 820 millones.»

Naturalment, com la plata tenia una gran depreciació, vinga acunyar monedes de aquest metall y vinga ferles circular per son valor apparent, que al últim ha arribat á ser menos de la meitat del real.

Tant se valdría dir que 'ls que han procedit així han estat tot aquest temps acunyat moneda falsa.

Y

de franch y gratantse la butxaca sempre que venia al cas.

No es, donchs, denigrant, sino molt honros per en Lerroux, que l'anés á visitar al Hospital, certa ocasió en que s'hi trobava gravement ferit, á conseqüència de una emboscada que li havia preparat en Nelo.

Aquesta es la realitat dels fets, despullada de tota passió.

CAPELLADES, 12 de mars

Antes d'ahir una noya corria per aquests carrers buscant aculliment per la nit que s'acostava. No va trobarne, y algú's cuydà de acompanyarla á una taberna. *Sotto voce*, entre la escumsa dels joves va correr la veu y s'acolleren á la taberna citada, esperant que acabés de sopar per endúrsela fora del poble, á pesar d'ella, á una vinya pròxima. Acreditanse de cotxinós y de degenerats varen injuriarla y ferla maliba. S'explican escenes propias de cafès, que posan els cabells de punta. Al cor de la nit corria mal forjada, sola, plorant per aquests carrers. Un sereno va buscarli puesto shont pogués passar malament la nit. La autoritat volta ferla marzar, la desventurant no ha pogut alsarre quan ha probat, declarant el metje qu' està malalta de cuydado.

Ha declarat davant del jutje que, apart dels maltractes y tormentos, aquella colla de facinerros li varen robar els pochs quartos que portava.

«Sab de quina manera ha fallat el senyor jutje la causa que comprén á 16 individus! Donchs la ha fallada imposant la multa de 5 pessetas á cada hú. La conciencia l'ha obligat a protestar de l'infamia d'aquella colla de gossos y de la injusticia del senyor jutje de Capellades.

GUARDIOLA DE FONTRUBÍ, 8 de mars

El pare d'ànimes s'ha queixat de la poca concurrencia al rosari; y ha bescantat á dugas donas pel fet d'haver-se disfressat el dia de Dijous gras. Respecte alzó devíni dirli que no es de la seva incumbència el manar á la casa dels altres; que fins aquí no té motiu de queixa, ja que si las donas van disfressar per Carnestoltes, ell se disfressa cada dia, y ningú li diu res. Sobre lo del rosari ja sab ell que encara que no hi assistéix gayrent, per xó no li faltan las dugas ovelles favoritas, aquellas xicotetas que tot sovint van á visitarla á la rectoria.

Y no'n parlém més, que cuan lo dicho basta.

SANTA COLOMA DE QUERALT, 11 de mars

Ahir, dia 10, va morir en aquesta vila el conseqüent republicà D. Salvador Guarro, home recte, justicier y liberal de cor que havia fet molt bé y desinteressadament pels nostres ideals polítics y pel proxim en general.

Acompanyem en el dol á la familia y á nostres dignes correligionaris de Santa Coloma.

ISONA, 15 de mars

El carlinot d'aquest poble, desde son armari digué:—Divendres venen dos predicadors de Balaguer, per lo tant els hem de rebre cantant lo sant rosari y donant alguns viscats á la religió.

May milló ocasió per recordarre l' poble del any 1874, en que una partida que havia entrat y sortit del poble cent vegadas cantant lo rosari y erudiant l'visca la santa religió! l'visca! l'Papa-Rey! l'visca Carlos VIII, etc., y demanaren al poble la cantitat de quaranta mil pessetas (poble de 1,200 habitants); no poguent el poble pagar, emprisonaren á set contribuents, anant á ser fuselats immediatament per fer rajar els diners als altres; pero evità el fet el general Cassola, sent la salvació de tot el districte.

«Sabs, poble, com deus rebre als dos de las mateixas ideias, intencions y programa?

ELS DOS GOSSOS

FAULA

Un senyor bastant tanoca, fanfarri y desocupat, tenia pel seu recreo un bull-dog que's deya Blanch. Si 'n passava de trufilcas el desdixitat animal, (parlo del gos) juguet dolic d'aquell desequilibrist... Ara l' obligava á corre, ara li feya fer salts, ara l'tancava á l'exida, ara l'deixava al terrat. —Blanch, á buscat aquesta fusta! —li deya de cop, tirant un llistó á vinticinch passos. —Vull que puix aquí dalt! —li deya després, armantli un castell ab un sofá y dugas ó tres cadiras. Y l'pobre bull-dog, callat, obelia 'ls seus caprichos, no atrevintse á protestar, tant per carinyós respecte, com per pò á un bastó de faig que ja per quatre ó cinch voltes havia saborejat.

Un altre senyor del barri, si fa ó no fa tan babau y de tan malas entranyas com l'amo del pobre Blanch, tenia també l'seu quisso, un llebrer molt ben plantat que's deya Groch, gos dignissim, honrat á carta cabal, y que, á no sé en contats cassos, no gosava ni lladrar.

Veus aquí, donchs, que una tarda els dos senyors, passejant ab els seus gossos, se troban y's posan á conversar.

—Sabeu, vehí, que reparo que teniu un animal molt xixerit?

—Pues dy l' vostre?

—Voleu dir que no ho es tant?

—Deu n'hi doret, no me'n queixo:

poseueix habilitats

que efectivament no abundan.

—El meu també. ¡Quin barbián!

Si tingüés un xich de lletra,

fora un gos intel·lectual

que arribaria á fer rotlló

en la seva societat.

—Y en quant á forsa, d'n té gayre?

—No li he examinada mai.

—Escolteu, me vé una idea.

—Digueu.

—¿Femlos barallar? —Ben pensat!... Un desafío, un lance d'honor...

—Cabal:

aixís veurem com se portan.

—Y de pas ens distreurem.

Els dos gossos, que l'díalech en silenci han escoltat, s'apartan una miqueta y diuen aixís, tot baix:

—¿No trobas que 'ls nostres amos son uns bárbaros?

—Y tall!

—Volquer que per divertirlos ara ens aném á fer sanch!

—Y potser á perdre una orella...

—O á quèdá el nas batat.

—Ja veurás, Groch... (sigüen gossos)

—¿Qué vols dí, apreciable Blanch?

—Que en compte de barallarnos nosaltres dos... (patatrás!

ens tirém sense reparo al demunt d'ells.

—Aprobat!

Aixís sabrà lo agradable qu' es sentirse entrá á la carn les puntas de las dentetas.

—Au, donchs!

—Ja estém comensant!

Calculeu quina sorpresa la dels dos desocupats al veure que 'ls fidels gossos, cargolantse com alarbs, els embestiran de frente mostrant unas dents de pam!...

Camas ajudeume á corre, per no quedar destrossats per aquell parell de fieras, els senyors van escapar del modo que 'ls fou possible, y desde llavors ensá diu que no han tingut més ganas de veure derramar sanch, ni han passat may més l'estona fent barallá als animals.

* * *

Si 'l gos Groch de 'n Mutsu-Hito y 'l gos Blanch de 'n Nicolau la sapigueren tan llarga com aquesta dos, no es vritat que la estúpida batessa que allà al Assia s'està armant s' acabaria més prompte de lo que molts s'han pensat?

C. GUMÀ

¡TEATRO, CIRCO Ó QUÉ?

A's comprén que 'ls empressaris dels teatros de Madrid no s'atreveixen á donar funció els días de feyna á la tarde.

Haventhi l'Congrés obert, qui cosa posàrseli al davant? Donada la forsa de la companyia que actua á la Representació Nacional, tota competència es impossible. El teatro que ho intentarà, serà irreversiblement venut.

Un observador ho explicava l' altre dia. Las papeletas d'entrada al Congrés—deya—han experimentat en aquests últims temps una puja considerable. Pera obtentirlas hi ha baralles; el President no s'entén de feyna contestant al núvol de solicitants que'l rodejan; els secretaris posan un món de dificultats per concedirme una.

Días hi ha en que son més buscades que 'ls bitlets de Banch. Un golfo ho expressava ab frasse gràfica: «Una papeleta diaria d'entrada al Congrés, y ja'm considero felis.» Es clar: icon que aquestas papeletes son diner contant!

Y per qué tot això? ¿Qué hi passa en aquell local que justifiqui una curiositat tan formidabile?

Hi passa que allò es un Paralelo, y que si per ayua s'ha d'anar á la font, per divertirse no hi ha res com la sala de la Representació popular.

Lo difícil es calificar l'espectacle. Tots els espectadors ho diuen: «Pero això ¿qué es? ¿Un circo? ¿Un teatro? ¿Un tablado de putxinetlls?» No se sab. Lo qu' està fora de dupte es que de grescas com aquella no se'n veuen en cap més part del món.

Desde l'passatempo ultra-còmic al drama espumant amb vistes al cementiri; desde la tamborella del pallasó al arrogant gesto del caballer, allí hi ha de tot. Riallas, plors, amenassas, epígramas, círcs trencats, frases de punta, gedeonadas, incoherències...

Y alguns días fins pinyas y garrotadas.

L'obertura de la sessió dona lloc cada tarde a una escena divertidíssima.

Apenas s'ha assentat en Romero Robledo, un diputat l'interpela.

—Senyor president: Avans de comensar, còntins...

—¿Un quènto?

—Còntins quants som. Perque si no hi ha suficient número, no s'pot celebrar sessió.

Corredissas per aquí, cops de timbre per allà, avisos per amunt, recados per avall... De bona ó mala gana, els diputats entran, y 'l president els conta.

—S' obra la sessió, señores. Ja som prou.

Un diputat demana la paraula.

—No hi ha paraula. ¡Orden!

—Jo la vull.

—¿Per què?

—Necessito enraonar.

—Donchs jo necessito que vosté calli.

Té ráhol el president. ¿Per qué ha d'enraonar aquell pipiolí, justament aquella tarde que ha de traillar en Villaverde y's creu que del discurs ne resultaran desgracias?

S' han fet pronòstics horrorosos y fins s'assegura que la Creu Roja té las camillas á la porta. Don Raymundo està que trina, y veu decidit á cremar las naus y si tan convé els bancs del Congrés y tot.

La sala s'ha Anat poblant de mica en mica. Ja no hi ha un puesto buyt. Las tribunas, ostentant en las primeras filas una garlanda de senyoras ab uns barettassos qu'espantan, estan que vessan.

S'alsa en Villaverde...

—Ara, ara... Prepareu l'árnica, amaniu las desfilas...

—¿Qué va á passar aquí, deus poderosos?

Don Raymundo s'osa á enraonar y—joh actors informals y inconsequents!—no passa res. Números, xifras, quadros estadístichs, demostracions tècniques, molta retòrica, molta fullaraca; pero d'alló que s'havia promés, d'aquelles declaracions que havíen de fer anar de costelles al ministeri, ni un mot.

—¡Fora, foral...! ¡No es això lo que se'n havia deixat entreurel...! Això es estafar al auditori...

Y la majoria dels espectadors s'alsan y surten á fumar un cigarret. ¿Qué hi han de fer allí dintre, no havent-hi escàndol?

En la secció de preguntas es quan abundan més els episodis còmics.

—¿Qué se sab del Riff, senyor ministre d'Estat?

—Que continua al nort d'Africa.

—Pero ¿no s'ha dit si hi ha tropas forasteras?

—No ho sé: de les nacions extrangères jo no me'n ocupó.

Tractis de lo que s'ha tractat, els senyors del Govern may saben res. Pero, això sí, prometen enterarse de tot.

—¿Com es que l'arcalde de tal població ha tantat l'escola?

—Ho ignoro. Ja me'n enteraré.

—¿Qui l'ha autoritzat al governador de tal província per prohibir les reunions si no se'n avisa ab tres mesos d'anticipació?

—Me'n enteraré.

—¿Quinas midas s'han pres per combatre la filloxera, que allí no està deixant sense vinyas?

—Me'n enteraré.

Y es clar; els diputats riuen, fan el gall, pegan cops de puny al pupitre, s'amenessan, se desafian, nombran padrins, aixecan actas, s'agarran en els corredors, cantan la palomada, s'hi diuen paraules que no son al diccionari...

—¿Hasta quan durarà aquesta broma? Dificil es entdayinarlo.

Jo sospito que no s'acabarà fins el dia en que un espectador impacient, des de la tribuna pública cridi als diputats y 'ls digui:

—¿Ja ho saben que un pa de tres lliures val 55 céntims?

FANTASTICH

ABEN quí te la culpa de la tremenda crisis qu'estém atra-vessant?

La Perdiu ho ha descubert.

No es el trust del cotó, ni la carestia dels comestibles, ni la elevació dels cambis, ni l'restringiment del mercat consumidor, ni la perdua de las colonies: de tot ne tenen la culpa «las vagas ab que los republicans y socialistas han arruinit als traballadors de tota Espanya.»

La Perdiu volia que 'ls obrers se resignessin ab l'asfixia y no donguessin probas del seu disgust. Un castig dur per ells, y tota mena de honors als que s'dedicavan á asfixiarlos.</p

amassonas, y es de creure que aquest no serà l'últim que s'posi en peu de guerra.

Figürinse si 'ls japonesos se sentirán enardits quan se vejin al davant aquell bē de Deu de donas guapas.

Lo mes bonich fora que la guerra acabés á tall d'opereta bufa, ab un pet de rigodóns de russas y japoneses.

La vigilia de Sant Josep.

—Voldràs diu un marit—donar á la meva dona una sorpresa ab motiu de ser la festa del seu sant. Y no sé que regalarí.

—Home—li aconsella un amich—«Vols donarli una bona sorpresa? No li regalis res. Crech que una sorpresa major y mes barata que aquesta, no es possible.

Datos sobre la guerra.

En la campanya franch-alemana de 1870-71, el promedi de gasto per cada soldat, era de 10 franchs diaris.

Pero las condicions bélicas s'han anat complificant de tal manera, que avuy fent una guerra relativament barata, no pot menos de gastarse 15 franchs per barba.

Calculis lo que això representa dada la concentració de les formidables massas qu'exigeix la guerra moderna. La ruina d'un país que cau en la tentació de barallar-se ab un altre es de tot punt inevitable.

A n'ell se li pot aplicar la maledicció del gitano: «Que tinguis plets y 'ls guanyis» «Que tinguis guerra y surtis victoriós.»

Sobre tot el mon se cerneix avuy el perill de una gran conflagració. Els Estats Units se palpan la roba, Inglaterra consulta 'ls seus projectes ab el coixí, Fransa s'fa 'l propòsit de servir en tots els cassos de mediadora per evitar el cataclisme, l'emperador de Alemania dona seguretats al seu colega de Russia, que per la seva part no ha de dormir cap mal só. No tan sols no intenta ferri cap trastada, sino que, segons com pintin las cosas, si algun dia arriba a necessitar la seva ajuda, li donarà desinteressadament.

En mitj de aquestes preocupacions se destaca la figura del fill del emperador germànic.

Jove alegre, caprichós, es un verdader gourmet de la vida.

A Berlín va debutar una cantant nort-americana, Miss Geraldine Farrar: el Kronprinz la va veure, y va enamorar-se d'ella com un boig. Veritat es que com á hermosa no n'hi ha un'altra.

Podria 'l príncep hereu estimarla de certa manera, com estiman las personas de la seva posició á altres que ocupan un rango inferior; pero 'l galà, que té cor, igual que 'ls demés homes, ha dit que la vol ab bon fi, y que conseqüent ab l'amor que sent per ella, no retrocediria ni davant del matrimoni.

Molt se parla á Alemania de l'aliança russa-germànica; pero encare men de aquesta altra aliança de dos cors, en la qual la Naturalesa encarantse ab la política sembla dir: «Jo sola sochi la que impero, y aquí no hi valen rahons, ni que siguin los rahons d'Estat.

Una teya de tres mallas,
una conciencia ben ample
y un cacich teu, ja ho tens tot:
vétem aquí un personatge.

No esperis entrá á Consúms,
home honrat que ho solicitas:
aquests llochs han de guardarse
pels amichs de la gent fina.

El senyor governador
diu que 'ns vol llampiar la casa...
(Veyám quānt temps durará
la claror d'aquesta llantia!)

Si en Pey y Ordeix fos per 'qui,
á horas d'ara ja tindria
mitj fet el drama: *Los bárbaros*
en la chocolateria.

Creya que tot li era lícit,
y 'l desventurat no veya
que tant va 'l mató á la font
que al fi 's romp la matonera.

L. WAT

Un parroquiá que menja en un restaurant, fá estona que brega ab un tall de pollastre. S'hi fá á mossegades y no pot rompre'l; s'hi rebat ab el ganivet, y 'l pollastre resisteix heróicament.

Per últim crida al mosso y 's queixa.

—No es culpa nostra—diu el garçon.

—Donchs de qui?
—De la pagesa que va posar la llocada. Per forsa aquest pollastre devia naixer de un ou dur.

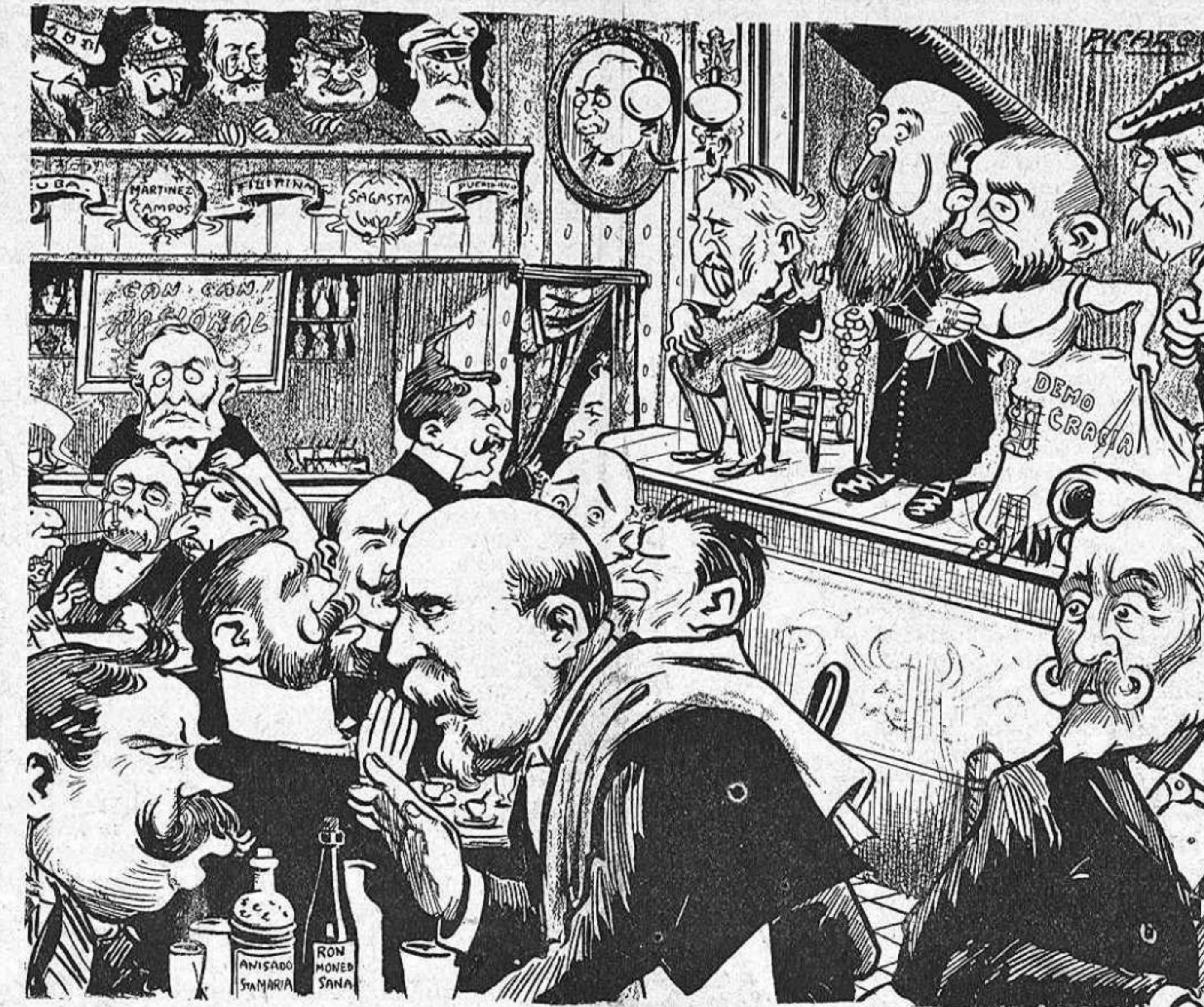
Un soldat vestit de paisá veu venir al capitá de la seva companyia, y procura en vā amagarse darrera de un arbre.

Al dia següent, el capitá li diu:

—Cóm es queahir te vaig veure vestit de paisá?

—Sab per qué va ser? Perque 'l arbre no era prou gruixut.

Al Edén-Desconcert

VILLAVERDE.—En Maura paga!

La nota de la setmana

—Vaja, don Manuel, ¿qué li sembla tot això que diu la gent?

—Home tan dū y tan badoch
com en Roch, no hi ha ningú.
—Natural, home, qu' es dū
per xó li deuenen dí Roch.

—¿Qué tal, amich Santascreus?
—Estich d'alló mes cremat.
—¿Cremat per qué?

—¿Que no veus
que ara un ximplet m' ha mullat
com qui diu de cap á peus?

—Sempre deya la Maria
que tifa no's quedaría.
Que ho va logrā, se suposa,
donchs de Deu s'ha fet esposa.

—Un reverent va trobá

in fraganti al mitj del dia
á una hica de María
abrazada ab l'escolá.
Als crits del mossén irat
la noya ab semblant seré
diu: —Perdó, mossén Bernat;
pero ay! tant m' ha agratad
el confessarme ab vosté
que per tornarhi, he pecat.

J. FARRÉS GAIROLT

Conech un tipo molt ceba
y ademés també llançat,
acèrrim catalanista
que 's diu Joan Andaluz.
Al veure'l un sacerdot
que li era molt coneugut,
per lo seu moro apellido
el cridà d'un bon tros lluny.
Y en Joan li contestà:
—Escolti mossén Farrús,
un altra volta que 'm cridi
m' ha de dir... Caminallum.

ALBERTET DE VILAFRANCA

À LO INSERTAT EN L'ULTIM NUMERO

1.ª XARADA.—En da vi nat.

2.ª ANAGRAMA.—Ferré—Refer.

3.ª TRENCACLOSCAS.—Una Fontada.

4.ª ROMBO.—M

P A L
P E R L A
M A R T I N A
L L I M A
A N A

5.ª GEROGLÍFICH.—Per cacau, Caracas.

Han endavantat totes ó part de las solucions del número anterior els caballers: Andreu Nunell, Un Republicà y Xapú Dotor.

XARADA

Perque 's vegi lo qu' es tot
la filla d'un amich meu
caldrà dir que tercera-quarta
volta que surt al carrer
primera retorna á ca seva
se troba un xich malament,
ó perque 'l ayre tragina
salabré del mar proper,
ó perque, fresh, li apunyalà
ó bé 'l front ó bé les dents.

Pro d'ens que li diu cosas
d'amor un cert dependent
que la sab llarga y es soci
de la casa, 's queixa menys,
y quan ho fa es ab l'idea
d'actuar 'ls ulls als seus vells
perque no segona tirin
en cara duptes mitj certs.

J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA

El diputat senyor tot
aná á l'illa de total,
per doná una conferència
de caràcter liberal.

DOS DE V.

TRENCACLOSCAS

MARIA LORENA

Formar ab aquestes lletres degudament combinades el títol de una sarsuela castellana.

MANUEL OPI

CONVERSA

—No dirfas mai, Roseta, perque m'hi caso ab en Quimet?

—Noya, me sembla difícil d'endavinar.

—Donchs m'hi caso perque té bon ofici.

—¿Y quin ofici té?

—Dona, el que t'hi dit no fa gaire.

QUIMET DE CUBA

GEROGLÍFICH

P R S
I I I
N A

PERET MASDEU

Caballers: Quimet de Cuba, J. Dormuá M., Rapé, Ramón Busquets, Joaquim Perdigot, Jaume Liach de V., y Daniel Barba T.: Paciencia.

Caballers: Cararach y F. Joanet: Victoria.

Caballer: J. Costa Pomés: Queda complacut. L'original qu'envia entra en cartera. —Ruy de Gorch: Faré el possible pera que capigó en el extraordinari proxim, á pesar de que tot això es molt desarranjat. —Vicens Llopis Cirera: No sabém qué dirli. Si vosté qu'és el pare no 's veu ab cor d'esmenarla, figuris nosaltres... Las correccions se fan fins á cert punt. —N. N.: La seva oda *A Lloret de Mar* es mes propia per ser publicada en *La Costa de Llevant* que en els nostres senmanars. —P. A. Moreno: No li asseguro del tot. —F. S.: No 's ha tocat la corda sensible el seu quadret primaveral. —S. A. de R.: Estarà bé si estigués millor. —A. J. P.: Gracias per l'envi. —Paco Jovenelli: Encare 'ns quedan ulls per urehi i oïdos per sentir. Per xó no 's passan ni 's lapsus ortogràfics ni 's versos coixos. —A. M., G. M., J. B., A. del V., J. R., J. B. (Artesa), P. C., Picarón, y Akell keskriu en kas: No podém insertar per varias rahors las cartas que 's remeten.

Imprenta LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.